

Datum: 2025-08-28

Särskild sammanställning av miljöbedömning (6 kap. 16 § MBL) till detaljplan för Kanalterrassen, Österåkers kommun

Av 6 kap. 16 § miljöbalken framgår att vid beslut att anta en plan ska den beslutande myndigheten eller kommunen i en särskild sammanställning redovisa:

1. hur miljöaspekterna har integrerats i planen eller programmet,
2. hur hänsyn har tagits till miljökonsekvensbeskrivningen och inkomna synpunkter,
3. skälen för att planen eller programmet har antagits i stället för de alternativ som övervägts, och
4. vilka åtgärder som planeras för att övervaka och följa upp den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför.

Kommunen ska informera berörda kommuner och myndigheter, allmänheten om att planen har antagits samt göra sammanställningen och planen tillgängliga för dem.

Bakgrund

Detaljplanen för Kanalterrassen omfattar ett centralt beläget område i Åkersberga, mellan Centralvägen och Åkers kanal. Planområdet omfattar cirka 2,6 hektar och syftar till att möjliggöra ny bostadsbebyggelse i form av flerbostadshus och lokaler för centrumändamål, utveckla en del av Centralvägen som huvudstråk till en mer stadsmässig och trafiksäker samt utveckla ett attraktivt parkområde längs kanalen. Planen bedöms kunna rymma cirka 200 bostäder.

1. Integrering av miljöaspekter i planen

Miljöfrågornas integrering var ett arbete som påbörjades tidigt i detaljplanearbetet. I samråd med Länsstyrelsen bedömdes följande områden som relevanta att hantera i miljökonsekvensbeskrivningen:

- Kulturmiljö
- Rekreation
- Naturmiljö
- Vattenmiljö
- Klimatanpassning: översvämning, skred/sättningar, erosion
- Buller
- Luftföroreningar
- Risk - transporter av farligt gods

Under arbetet med detaljplanen har samrådsmöten och planstödsmöten hållits med Länsstyrelsen för att säkerställa en korrekt hantering av de prioriterade miljöfrågorna. Extra fokus har under processen lagts på strandskydd, kulturmiljö, förorenad mark, klimatanpassning, artskydd och geotekniska förutsättningar. Utredningarna kopplat till dessa områden har haft påverkan på detaljplanens utformning.

2. Hur hänsyn har tagits till miljökonsekvensbeskrivningen och inkomna synpunkter

Samråd för detaljplanen pågick mellan 4 maj och 3 juni 2022. Synpunkter inkom från myndigheter, berörda föreningar, verksamheter och privatpersoner. Länsstyrelsen hade flera omfattande synpunkter. De önskade bearbetning av detaljplanen inom följande områden:

- Riksintresse för kulturmiljö
- Miljökvalitetsnormer för vatten
- Strandskydd

- Hälsa och säkerhet avseende buller, förorenade områden, översvämningsrisk, geotekniska risker samt vibrationer

Miljökonsekvensbeskrivningen har utgjort en central del i planarbetet. Den har uppdaterats under arbetes gång för att fortsatt vara aktuell. Följande är åtgärder som visar på miljökonsekvensbeskrivningens påverkan på detaljplanens utformning:

- En kulturmiljöanalys har genomförts och planförslaget har justerats för att bättre beakta riksintresset Åkers kanal.
- Detaljplaneområdet har ändrats för att ta hänsyn till en skyddsvärd ek
- En föreslagen byggnad på naturmark nära kanalen har tagits bort, vilket både beaktar strandskyddet och inkomna synpunkter.
- Planbestämmelser har tillförts för att säkerställa en god ljudmiljö, säker grundläggning samt åtgärder kopplade till sanering av markföroreningar.
- Dagvattenutredningen har kompletterats och planbestämmelser införts för att säkerställa rening och fördröjning av dagvatten samt hantering av skyfall.

Samrådsredogörelsen visar att synpunkter från Länsstyrelsen, sakägare och organisationer lett till justeringar av plankartan, reviderade utredningar samt tydligare reglering av strandskydd, buller och klimatanpassning.

Förändringar i detaljplanens utformning samt framtagande av flera nya utredningar utfördes efter samråd beroende på yttranden från Länsstyrelsen med flera. Efter granskning 26 augusti – 23 september 2024 gjordes huvudsakligen mindre ändringar och förtydliganden i detaljplanen och tillhörande handlingar för att tillgodose kommentarerna som inkom i detta skede. Dessa gällde:

- Buller och vibrationer
- Förorenade områden
- Översvämningsrisk skyfall
- Risk för ras och skred

Detta ledde till ny utredning av komfortvibrationer och förtydliganden i plan- och genomförandebeskrivningen inom övriga områden. Inga ändringar gjordes i miljökonsekvensbeskrivningen.

3. Skälen för att planen antagits i stället för de alternativ som övervägts

En jämförelse av alternativen har utförts utifrån områden som samstämmer med den avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen som bestämdes tillsammans med Länsstyrelsen. Matrisen nedan visar översiktligt bedömningen inom respektive ämnesområde.

	Planförslaget	Alternativt förslag	Nollalternativ
Kulturmiljö	Kompletteringen av det moderna Åkersberga blir med Kanalterrassens genomförande huvudintrycket och dominerande i berättelsen av denna del av Åkers kanal. Förslaget medför liten negativ påverkan riksintresset för Åkers kanal. Planförslaget medför inte påtaglig skada på riksintresset.	Det alternativa förslaget medför att en obebyggd och tillgänglig del intill kanalen bebyggs och därmed kan också den historiska kopplingen till kanalen försvagas. Förslaget medför också liten negativ påverkan riksintresset för Åkers kanal. Planförslaget medför inte påtaglig skada på riksintresset.	Inga konsekvenser till följd av oförändrade förhållanden
Rekreation och friluftsliv	Möjlighet till stora positiva konsekvenser eftersom tillgängligheten till kanalstråket och till grönytor ökar.	Möjlighet till märkbara positiva konsekvenser eftersom tillgängligheten till kanalstråket och till grönytor ökar.	Inga konsekvenser till följd av oförändrade förhållanden
Naturvärden	Obetydliga till små negativa konsekvenser för naturvärden eftersom den nya bebyggelsen kan medföra att eken får färre soltimmar i nuläget. Bedömningen förutsätter att skyddsåtgärder för skyddade arter genomförs.	Små till märkbara negativa konsekvenser eftersom naturområde med påtagliga värden tas i anspråk för bebyggelse.	Risk för små till märkbara negativa konsekvenser eftersom det är oklart hur nollalternativet på lång sikt kommer att påverka naturvärden.
Vattenmiljö	Möjlighet till märkbara positiva konsekvenser genom att dagvattenrening införs.	Möjlighet till märkbara positiva konsekvenser genom att dagvattenrening införs.	Märkbara negativa konsekvenser eftersom orenat vägdagvatten fortsättningsvis rinner ut i Åkers kanal.
Klimatpassning	Acceptabla risker gällande översvämning under förutsättning att bebyggelse utformas utifrån översvämningsrisken vid beräknat högsta flöde i Åkers kanal. Acceptabla risker gällande skred under förutsättning att nödvändig markförstärkning görs. Eventuellt behöver nytt erosionsskydd anläggas i stranden.	Acceptabla risker gällande översvämning under förutsättning att bebyggelse utformas utifrån översvämningsrisken vid beräknat högsta flöde i Åkers kanal. Acceptabla risker gällande skred under förutsättning att nödvändig markförstärkning görs. Eventuellt behöver nytt erosionsskydd anläggas i stranden.	Måttliga risker gällande översvämning eftersom området inte är översvämningsanpassat. Måttliga risker gällande skred då sättningskänsliga lerlager ligger kvar.
Buller och luftföroreningar	Inga eller obetydliga konsekvenser för bullernivåer och luftföroreningar. Det är positivt att det skapas parkstråk med ljudnivå under 50 dBA.	Inga eller obetydliga konsekvenser för bullernivåer och luftföroreningar. Det är positivt att det skapas parkstråk med ljudnivå under 50 dBA.	Inga konsekvenser för luftföroreningar eller buller.
Risk - farligt gods	Acceptabel risknivå relaterat transporter av farligt gods.	Acceptabel risknivå relaterat transporter av farligt gods.	Acceptabel risknivå relaterat transporter av farligt gods.
Markföroreningar	Möjlighet till märkbara positiva konsekvenser gällande markföroreningar eftersom spridningsrisken minskar samt att vissa ytor med förorenad mark saneras.	Möjlighet till märkbara positiva konsekvenser gällande markföroreningar eftersom spridningsrisken minskar samt att vissa ytor med förorenad mark saneras.	Märkbara negativa konsekvenser då förorenad mark inte saneras. Risk för att föroreningar fortsätter att spridas via dagvatten.

Huvudalternativet har valts framför nollalternativet och alternativt förslag då det bidrar till en hållbar stadsutveckling i centralt och kollektivtrafikhärläge, samtidigt som naturvärden bevaras och tillgängligheten till Åkers kanal förbättras. Nollalternativet skulle innebära fortsatt brist på dagvattenhantering och kvarstående markföroreningar. Det alternativa förslaget med bebyggelse på naturmark bedöms ge större negativ påverkan på strandskydd och rekreativvärden.

4. Åtgärder för uppföljning och övervakning

Följande åtgärder vidtas för att följa upp och övervaka att detaljplanearbetet utförs i enlighet med miljökonsekvensbeskrivning och tillhörande utredningar:

- Kontroll av sanering av förorenad mark innan byggnation.
- Kontrollprogram för byggtiden med avseende på vattenmiljön i Åkers Kanal
- Följa upp förslag till skyddsåtgärder i miljökonsekvensbeskrivningen kopplat till biologisk mångfald
- Uppföljning av bullernivåer för att säkerställa att riktvärden uppfylls.
- Bevakning av skyddsåtgärder för särskilt skyddsvärda träd och arter.
- Övervakning av belysning för att under byggskede och efter detaljplanens färdigställande undvika negativ påverkan på fladdermöss

Kommunen kommer att följa upp planens genomförande genom regleringar i exploateringsavtal, tillsyn kopplat till miljö- och byggprovningar och villkor i plankartan samt planbestämmelser.

Särskild sammanställning av miljöbedömning har upprättats av tjänstepersoner på Österåkers kommuns Samhällsbyggnadsförvaltning.